

การนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ Implementation of the Eastern Economic Corridor (EEC) Development Project

พนิดา งามจรัสศรีวิชัย* กมลพร กัลยาณมิตร*

Panida Ngamjarussrivichai* Kamolporn Kalayanamitra*

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*

Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University*

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์ การวิจัย 1. เพื่อศึกษาผลสำเร็จในการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ และ 2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ (key informants) จำนวน 22 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ที่ผู้บริหาร ระดับนโยบาย กระทรวง กรม สำนักงาน ผู้นำท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ และผู้ประกอบการ ที่มีความรู้และเกี่ยวข้อง กับเรื่อง ที่ศึกษาเป็นอย่างดี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์แบบสรุปความ

ผลการศึกษาพบว่า

1. วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกที่ต่อยอดมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard และเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน ตามยุทธศาสตร์ “ไทยแลนด์ 4.0” โดยรัฐลงทุนเพื่อยกระดับพื้นที่ภาคตะวันออก 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ให้ กลายเป็น “World-Class Economic Zone”

2. การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญ เพราะการดำเนินโครงการให้ประสบผลสำเร็จ ได้ ต้องอาศัยกลไกความร่วมมือทุกมิติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐ คือ ภาคเอกชน และภาค ประชาสังคม ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ASEAN Economic Community (AEC) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ และขับเคลื่อนโครงการ EEC ประเทศไทยให้ก้าวสู่การเป็น “ไทยแลนด์ 4.0”

3. บทบาทและการสนับสนุนของชุมชนและกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นมีความจำเป็น ถือเป็นหัวใจสำคัญ ในการผลักดันการพัฒนาพื้นที่ EEC เพราะชุมชนและกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นถือเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง จากโครงการ ซึ่งบทบาทและการสนับสนุนที่เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การรวมกันเป็นกลุ่มศึกษาการพัฒนาระเบียง เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC Watch) เพื่อผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในการดำเนิน โครงการ EEC สร้างการสื่อสารจากชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไปสู่ภาครัฐ ทั้งยังช่วยสื่อสารเกี่ยวกับโครงการ EEC ระหว่างภาครัฐกับประชาชนอีกด้วย

4. มาตรการทางกฎหมายและสิทธิประโยชน์ทางภาษีมีความเกี่ยวข้องและสำคัญ ต่อการดำเนิน โครงการ EEC เป็นอย่างมาก เพราะแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์และนโยบายของรัฐบาลโดยแท้จริงในการดำเนิน โครงการดังกล่าว ทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นต่อฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาชนในพื้นที่ ซึ่งมาตรการทางกฎหมายและสิทธิประโยชน์ทางภาษี ถือเป็นกลไก/เครื่องมือสำคัญที่จะช่วยเพิ่มขีดความ

สามารถในการแข่งขันในพื้นที่ EEC และกระตุ้นให้เกิดการลงทุนจากต่างชาติ โดยเฉพาะนักลงทุนจากประเทศจีน และยุโรปที่ให้ความสำคัญเรื่องมาตรการทางกฎหมายและสิทธิประโยชน์ทางภาษีค่อนข้างมาก

5. สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี มีความสำคัญ เนื่องจากช่วยผลักดันให้เกิดการค้า การลงทุน ตลอดจนอุตสาหกรรมใหม่ๆ และเกิดการจ้างงานในพื้นที่จำนวนมาก ในขณะที่การเมืองมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนของภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ เพราะนโยบายภาครัฐมีความสำคัญกับการลงทุนภาคเอกชน

6. ผลประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนำโครงการไปปฏิบัติ เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลต่อเศรษฐกิจไทย สร้างการจ้างงาน สร้างฐานภาษีใหม่ เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้างฐานรายได้เพิ่ม พัฒนาพื้นที่ต้นแบบด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ให้กับพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็ก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมามากมาย อาทิ ความต้องการในการเดินทางและขนส่งสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น การปั่นราคาที่ดินให้สูงขึ้น กลุ่มคนรายได้ต่ำในพื้นที่ไม่มีที่ดินทำกิน น้ำแล้ง มลพิษทางอากาศ สัตว์ป่าอพยพออกจากถิ่นที่อาศัย เป็นต้น

คำสำคัญ : โครงการพัฒนา, ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก, ปฏิบัติ

Abstract

The study was aimed at 1) investigating the achievements of the EEC Policy and 2) ferreting out the problems and obstacles pertaining to the EEC Policy implementation. The study was qualitative in character.

The sample of the research was composed of 22 key informants; they were selected by means of purposive sampling technique. The key informants included the following persons : high-ranking policy makers, community leaders, rare local people, and entrepreneurs, all of whom were insightful about the ECC Policy. The study tool was a semi-structured interview guide. The collected data were analyzed by description.

The results of the data analysis were specified below :

1. On the objectives of the EEC Policy, it can be said that the EEC is a program designed to develop the areas along the Eastern seashore; it is an extension of the Eastern Seaboard; it is a strategy gearing up to drive Thailand toward becoming the country with “wealthiness, security, and sustainability” according to the “Thailand 4.0” Strategy. The Government is determined to make a great investment to upgrade the quality of life of people living in the these provinces, namely Chonburi, Rayong and Chachoengsao. These three provinces will be turned into the World-Class Economic Zone.

2. On the participation of agencies concerned, the following points can be made : the maximum achievements of the infrastructure in the EEC areas necessitate the corporation and collaboration of the public sector, the private sector and the civil society sector not to mention the cooperation of AEC. By so doing foreign investors would have strong confidence and would

be willing to come and invest in the EEC areas. Thus, it would help drive the EEC Program toward “Thailand 4.0”.

3. On roles and support on the part of community members and the interest groups, in a nutshell, the roles and support of these groups are of importance in driving the development of the EEC areas. The roles and support should be concrete and practical in nature. For instance, they should form groups with an eye to gaining insight into ways or methods of developing the EEC areas. Great efforts must be exerted to urge local people to get involved in the activities of the EEC Program.

4. On local measure and tax benefits relevant to the EEC Program, laws concerning tax benefits should be enforced to create confidence of various groups concerned such as business persons and people in the locality. Legal measures and tax benefits are deemed highly helpful in enhancing the competitive capability in the EEC areas and in motivating foreign investors from China and European countries to come and invest in the EEC areas.

5. On the environmental, economic, social, political and technological conditions, these conditions have an important bearing on the EEC program due to the factor that the favorable conditions would bring about trade, investment, new industries and employment in, a great members, whereas the political condition would create investors’ trust and confidence.

6. On problems and obstacles concerning the EEC policy implementation, in the past, pollution problems and their solutions especially environmental problems were a great hindrance to the driving of the strategy. In other words, the environmental problems were not favorable to construct infrastructures and public utilities or a continual and interrelated fashion; development in various area appeared to fall apart. As a consequence, a variety of problems arose such as transportation and traffic problems, criminal problems, foreign migrant problems, waste collection problems, electricity and water supply problems, rising cost of living, urban plan problems, and so on.

Keywords : Development project, the Eastern Economic Corridor, Implementing.

บทนำ

พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกหรืออีสเทิร์นซีบอร์ดถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์การลงทุนและเป็นฐานการผลิต อุตสาหกรรมชั้นนำของประเทศ อาทิ ปิโตรเคมีอุตสาหกรรมยานยนต์และพลังงาน ซึ่งมีผลิตภัณฑ์มวลรวมคิดเป็นสัดส่วน 1 ใน 5 ของประเทศจากปัจจัยและความสำคัญดังกล่าวนำมาซึ่งโครงการ “พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” (Eastern Economic Corridor-EEC) เพื่อรองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายตามซูเปอร์คลัสเตอร์ที่มีการส่งเสริมเพื่อสร้าง การเติบโตทางเศรษฐกิจประกอบด้วย 5 อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve) และ 5 อุตสาหกรรมอนาคต (NewS-curve) ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มเป็นพิเศษ (High-High Value Added) ตามนโยบายของภาครัฐเพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน โดยนำร่องในพื้นที่ 3 จังหวัดได้แก่ จังหวัด ระยอง ชลบุรีและฉะเชิงเทราประกอบ

กับปัจจัยสนับสนุนจากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานจากภาครัฐรวมทั้งการพัฒนานิคม อุตสาหกรรมในพื้นที่ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 3 แสนล้านบาท จะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการลงทุนในธุรกิจ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลากหลายประเภทซึ่งคาดว่าจะดึงดูดการลงทุนจากชาวไทยและต่างชาติได้มากกว่า 1.9 ล้านล้านบาท ทั้งนี้จากตัวเลขภาพรวมการขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ทั้งประเทศในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2559 (มกราคม-กรกฎาคม) มีโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนทั้งสิ้น 853 โครงการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 77 และมีมูลค่าเงินลงทุน 320,720 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 218 โดยพื้นที่ที่มีการขอรับสนับสนุนการลงทุนสูงที่สุดได้แก่ ภาคตะวันออกจำนวน 114,850 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนถึงร้อยละ 168 รองลงมาได้แก่ ภาคกลางและภาคเหนือ จำนวน 61,040 และ 13,370 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 122 และ 129 ตามลำดับ ซึ่งมูลค่าโครงการที่ได้รับ อนุมัติส่งเสริมการลงทุนจาก BOI ใน ภาคตะวันออกส่วนใหญ่ในช่วง 7 เดือนแรก ปี 2559 มีการกระจุกตัวใน 4 จังหวัดสำคัญ ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ปราจีนบุรี และฉะเชิงเทรา (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน : <https://www.boi.go.th/th/index>)

โดยโครงการลงทุนส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์โทรคมนาคม ทั้งนี้ คาดว่าภายใน 5 ปีทั้งภาครัฐและเอกชนจะมีการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษตะวันออกอย่างน้อย 1.5 ล้านล้านบาทโดยเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมาย 5 แสนล้านบาทการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน 4 แสนล้านบาท การลงทุนเมืองใหม่ โรงพยาบาล โรงเรียน ที่อยู่อาศัย 4 แสนล้านบาท การลงทุนด้านการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพประมาณ 2 แสนล้านบาทจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นจากภาคเอกชนไทยและผู้ลงทุนจากต่างประเทศทั้งที่เข้ามาลงทุนและ ร่วมทุน และทำให้เกิดการลงทุนใหม่มากมาย รวมทั้งเกิดการย้ายถิ่นฐานเพื่อเข้ามาทำงานในพื้นที่มากขึ้น สังคมเมืองเกิดการเติบโตรายได้และกำลังซื้อของคนในพื้นที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น และส่งผลให้เกิดการพัฒนาสิ่งก่อสร้างใหม่ๆ มากมายจากทั้งภาครัฐ และเอกชน (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน : <https://www.boi.go.th/th/index>)

การก่อสร้างของภาคเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษตะวันออก (สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก : <https://www.eeco.or.th/>) มีการเติบโตตามการพัฒนาสาธารณูปโภคด้านการคมนาคมและการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม โดยส่วนใหญ่ ยังเป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยและคลังสินค้าเป็นสำคัญแต่สำหรับการก่อสร้างประเภทอื่นๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม โรงแรม ในช่วงครึ่งแรกปี 2559 ยังไม่มีการขยายตัวจากผลของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจากต้องใช้เวลาในการพัฒนาและตัดสินใจในการลงทุนสร้างโรงงาน แต่ในส่วนของธุรกิจโรงแรม อาจเนื่องมาจากอุปทานที่ยังมีอยู่สูงและยังคงมีการก่อสร้างเพิ่มขึ้นของที่พักแรมให้เช่าในพื้นที่ ส่งผลให้การแข่งขันมีความรุนแรง โดยเฉพาะด้านราคา ผู้ประกอบการรายใหญ่จึงมีการปรับตัวโดยเน้นทำการตลาดและ Renovate โรงแรมแทนการก่อสร้างเพิ่ม การเร่งขับเคลื่อนการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor-EEC) รวมทั้งการให้สิทธิพิเศษทางภาษีให้กับนิติบุคคลที่ขยายการลงทุนหรือลงทุนเพิ่มในธุรกิจ/อุตสาหกรรม ในพื้นที่ประกอบด้วย การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ ทั้งทางบก ทางราง ทางน้ำและอากาศรวมทั้งการจัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรม คาดว่าจะดึงดูดการลงทุนจากชาวไทยและต่างชาติได้มากกว่า 1.9 ล้านล้านบาทซึ่งจะส่งผลให้เกิดการลงทุนในธุรกิจและอุตสาหกรรมเกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจทั้งในและต่างประเทศเกิดการย้ายถิ่นฐานของแรงงานเพื่อเข้ามาทำงานในพื้นที่ทำให้รายได้และกำลังซื้อของคนในพื้นที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น สังคมเมืองเกิดการเติบโต เกิดความต้องการที่พักอาศัยตามมาซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะช่วยผลักดันให้อุตสาหกรรมก่อสร้างประเภทต่างๆ ทั้งโครงสร้างพื้นฐาน อสังหาริมทรัพย์รวมถึงนิคมอุตสาหกรรมของ ภูมิภาคขยายตัวได้เพิ่มขึ้น จึงถือเป็นโอกาสที่

ดีของธนาคารในการขยายสินเชื่อธุรกิจหรือบริการทางการเงินอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการในธุรกิจก่อสร้าง ดังกล่าวโดยผู้ประกอบการที่มีความน่าสนใจในการขยายฐานลูกค้า ดังนี้

ผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างรายใหญ่ : เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีแนวโน้มเติบโตได้ดีโดยเฉพาะผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างที่ได้รับงานจากการประมูลโครงการภาครัฐ หรือรับงานลงทุนก่อสร้างขนาดใหญ่ จาก เอกชนเนื่องจากมีความพร้อมทั้งเรื่องแหล่งเงินทุน มีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานและ ทันสมัย แต่เนื่องจากผู้ประกอบการรายใหญ่มิธนาคารพาณิชย์ให้การสนับสนุนทางการเงินอยู่แล้ว ตลอดจนบริษัทจดทะเบียนขนาดใหญ่สามารถระดมทุนผ่านตลาดทุนซึ่งมีต้นทุนทางการเงินต่ำกว่าการกู้เงินจากสถาบันการเงินซึ่งอาจทำให้ธนาคารเข้าไปเสนอผลิตภัณฑ์และบริการได้ค่อนข้างยาก อย่างไรก็ตาม การรับงานโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมากเนื่องจากโครงการลงทุนมีหลายโครงการ ทั้งโครงการขนาดใหญ่และขนาดเล็กประกอบกับการเบิกจ่ายของภาครัฐอาจล่าช้าจากข้อกำหนด ดังนั้นผู้ประกอบการอาจมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนจากหลายแหล่งนอกเหนือจากธนาคารพาณิชย์หรือตลาดทุนจึงเป็นโอกาสให้ธนาคารเข้าไปสร้างความสัมพันธ์และเข้าไปสนับสนุนทางการเงินในรูปแบบต่างๆ อาทิ การให้เงินกู้ระยะยาว (LT) การให้สินเชื่อร่วมกับธนาคารอื่น(Syndicate Loan) ตัวสัญญาใช้เงิน(PN)หนังสือค้ำประกันต่างๆ เช่น Bid Bond/Tender Guarantee, Performance Bond หรือ Retention Guarantee ในด้านผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างขนาดกลางและขนาดเล็ก : มีแนวโน้มเติบโตได้ดีจากแนวโน้มการลงทุนในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เป็น Sub-Contractor สำหรับโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐและเอกชน แต่ส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับการแข่งขันและประสบปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ โดยเฉพาะข้อจำกัดด้านเงินทุนและสภาพคล่อง เนื่องจากต้องใช้เงินลงทุนในเรื่องเครื่องมือและอุปกรณ์จำนวนมาก จึงถือเป็นโอกาสอันดีของธนาคารในการเข้าไปสนับสนุนทางการเงินให้กับผู้ประกอบการกลุ่มนี้ให้ครบวงจรธุรกิจ (Chain) ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมก่อนขอลิขิตเชื่อจนได้รับการอนุมัติและดูแลให้คำปรึกษาทางการเงินอย่างต่อเนื่องโดยเน้นผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับธุรกิจในทุกมิติเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถบริหารจัดการธุรกิจได้อย่างเข้มแข็ง เจริญเติบโตและอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน

ในขณะที่สภาพปัจจุบันของประเทศไทยนั้นมีการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบชะลอตัวและอยู่ในระดับต่ำ โดยมีปัจจัยสำคัญจากการพึ่งพาต่างประเทศสูงทั้งด้านการค้า การลงทุน และเทคโนโลยี จึงทำให้ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญ อาทิ สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น ส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนในไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในอีกด้านหนึ่งไทยต้องเผชิญคู่แข่งจากประเทศที่มีต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่า อาทิ จีน รวมถึงประเทศในภูมิภาคอาเซียนด้วยกัน ได้แก่ อินโดนีเซีย และเวียดนาม ทำให้ไทยสูญเสียความได้เปรียบจากการใช้ปัจจัยการผลิตแบบแรงงานเข้มข้น (Labor Intensive) ในการแข่งขันไป ดังนั้น ไทยจึงจำเป็นต้องยกระดับประเทศไปสู่การผลิตและบริการในระดับที่ สูงขึ้น ขณะเดียวกันรายได้ประชากรของไทยถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มรายได้ปานกลางระดับสูง (Upper Middle Income) ตามเกณฑ์ของธนาคารโลกหรือมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (GNI per Capita) ตั้งแต่ 4,125 เหรียญ สหรัฐฯ แต่ไม่เกิน 12,736 เหรียญสหรัฐฯ และจากข้อมูลล่าสุดใน พ.ศ. 2559 ไทยมีรายได้เฉลี่ยประชากรต่อ คนต่อปี จำนวน 5,720 เหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 1.7 แสนบาทต่อคนต่อปีและหากไทยต้องการเป็น ประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น ต้องมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีมากกว่า 12,736 เหรียญสหรัฐฯ หรือ 4.5 แสนบาท โดยประมาณ ซึ่งหากประเทศยังคงใช้กระบวนการผลิต โครงสร้างพื้นฐาน และเทคโนโลยีในระดับเดียวกับที่ เป็นอยู่อย่างปัจจุบันนี้ คงต้องใช้ระยะเวลาอีกยาวนานในการหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) เพื่อยกระดับสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง (High Income) ทั้งนี้ ทิศทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการก้าวพ้นจากประเทศรายได้ปานกลางสู่ประเทศรายได้สูงนั้นไม่สามารถใช้วิธีการผลิตในปริมาณมากด้วย

แรงงานต้นทุนต่ำแบบเดิมได้ แต่ต้องปรับสู่การยกระดับการผลิตสินค้าและบริการที่เน้นการใช้ทุนด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมและทุนมนุษย์มากขึ้น ดังนั้น ประเทศจึงต้องมีการลงทุนด้านนวัตกรรมและทุนมนุษย์ที่สูงขึ้นเพื่อ สร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการตั้งแต่ระดับต้นทางถึงปลายทางเพื่อรองรับความต้องการที่หลากหลายทั้งแบบ ทั่วไปและแบบเฉพาะเจาะจง ปัจเจกบุคคลและองค์กร ครอบคลุมมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนรองรับ ความต้องการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้เสมือนเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่มูลค่าของโลก (Global Value Chain) (ที่มา : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564)

การดำเนินการข้างต้นจำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากรทุกระดับที่เป็นฐานสำคัญในการ สนับสนุน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ ระบบอัตโนมัติ หุ่นยนต์ ยานยนต์สมัยใหม่ เทคโนโลยีชีวภาพ รวมถึง การยกระดับชุมชน รวมถึงกลุ่ม วิสาหกิจเริ่มต้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกำลังคนความรู้สูง จำเป็นต้องมีแผนการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพตั้งแต่ต้นทาง ผู้ผลิตวัตถุดิบ พัฒนาวัตถุดิบ กลางทาง การแปรรูป เพิ่มมูลค่า และปลายทาง การพัฒนานวัตกรรม และอุตสาหกรรมแห่งอนาคต ให้เชื่อมโยงกันตามห่วงโซ่มูลค่า ต้นทาง กลางทาง ปลายทาง ตามแนวทางประชารัฐแบบบูรณาการและความต้องการของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะการดำเนินงานที่สนับสนุนการผลิตสมัยใหม่และอุตสาหกรรมใหม่ที่มีมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยีและ นวัตกรรม ภายใต้กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) รัฐบาลได้ พิจารณาถึงศักยภาพของพื้นที่ภาคตะวันออกในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศทั้งด้านการ เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมและเป็นจุดเชื่อมโยงด้านโลจิสติกส์ของภูมิภาคอาเซียนจึงได้มีแนวคิดโครงการ พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกขึ้น (Eastern Economic Corridor, EEC) ขึ้น ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 3 จังหวัด คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง เพื่อยกระดับพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของเอเชีย พัฒนา โครงสร้างพื้นฐานรองรับการเชื่อมโยงภูมิภาค การพัฒนาเมืองและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการยกระดับอุตสาหกรรม ด้วยการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อเป็นส่วนสำคัญในการนำพาประเทศพ้นกับดักรายได้ปานกลาง (ที่มา : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564)

โดยที่การพัฒนาประเทศชาติ พัฒนาเศรษฐกิจ และพัฒนาแรงงานในประเทศต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ อย่างมาสนับสนุน โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ Eastern Economic Corridor : EEC (อีอีซี) จึงเกิดขึ้น และถือว่าเป็นเมกะโปรเจกต์ของประเทศไทย ซึ่งในโครงการดังกล่าวจะ พัฒนาพื้นที่ใน 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา เพื่อให้เกิดเป็นพื้นที่ใหม่ รองรับการลงทุนในกลุ่ม อุตสาหกรรม เป้าหมายของประเทศไทย อีอีซีนับเป็นจุดเริ่มต้นการผลักดันไทยแลนด์ 4.0 โดยใช้อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มี เทคโนโลยีขั้นสูง และการพัฒนาพื้นที่อย่างเต็มรูปแบบ สามารถเป็นตัวช่วยให้กับการพัฒนาพื้นที่อื่นๆ ได้ใน อนาคต การกิจหลัก ของอีอีซี แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ 1. ยกระดับความสำคัญของประเทศไทยในเอเชีย โดยตั้งเป้าหมายให้ไทยเป็นฐานเชื่อมโยงกลุ่ม ประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม หรือที่เราเรียกว่า CLMV บวกกับประเทศในอาเซียนอย่างจีน อินเดีย รวมทั้งให้เป็นฐานการผลิตและบริการชั้นนำของเอเชียด้วย เทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยสุดท้ายต้องทำให้ กรุงเทพฯ และอีอีซีเชื่อมต่อเป็นเขตเมืองที่อยู่อาศัยที่นำอยู่ระดับแนว หน้าของเอเชีย 2. ผลักดันการปรับโครงสร้างประเทศไทยแลนด์ 4.0 โดยการทำให้ประเทศไทยพ้นจากกับดัก อัตรารายได้ของประชากรชั้นกลาง ภายใน 15 ปี ด้วยการลงทุนอย่างเต็มประสิทธิภาพ เต็มรูปแบบนโยบาย ประชากร ซึ่งต้องเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทุกกิจการ ทั้งเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และท่องเที่ยว รวมถึงสร้างคนไทย 4.0 ด้วยการหลอมรวมการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ การผลิตใหม่ และธุรกิจแบบใหม่ ๆ (ที่มา : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564) ในกลุ่มสุดท้าย กลุ่มที่ 3 คือสร้าง ประโยชน์ให้ประชาชนในพื้นที่ยกระดับรายได้ของครัวเรือนสู่กลุ่มรายได้ระดับสูง สร้างงานคุณภาพกว่า 100,000 ตำแหน่งต่อปี ให้มีโรงเรียน โรงพยาบาลระดับนานาชาติที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ง่ายพร้อมกับดูแลสุขภาพ

ระดับสากลด้วยการผลิตสมัยใหม่มีกองทุนพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก เพื่อพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน ดังนี้

ภารกิจหลักในอีอีซีมีการวางเป้าลงทุน 4 กลุ่ม 5 โครงการหลัก และ 15 โครงการสำคัญ แบ่งเป็น กลุ่มที่ 1 โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ สนามบินอู่ตะเภา และอุตสาหกรรมอากาศยาน, ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ, ท่าเรือแหลมฉบัง เฟส 3, ท่าเรือมาบตาพุด เฟส 3, รถไฟความเร็วสูงสายตะวันออก, รถไฟทางคู่และทางหลวง สายใหม่มอเตอร์เวย์ กลุ่มที่ 2 ได้แก่ อุตสาหกรรมเป้าหมาย แบ่งเป็นยานยนต์อัจฉริยะ อิเล็กทรอนิกส์ และหุ่นยนต์, ปิโตรเคมีขั้นสูง และอุตสาหกรรมชีวภาพ, เมดิคัลฮับ (รักษาพยาบาล ยา อุปกรณ์การแพทย์) และอาหารแห่งอนาคต กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ท่องเที่ยว โดยจะสนับสนุนการท่องเที่ยว บางแสน พัทยา สัตหีบ และระยอง กลุ่มสุดท้ายกลุ่มที่ 4 คือ การตั้งเป้าสร้างเมืองใหม่ ได้แก่ Global Business Hub / Free Economic Zone, พัฒนาเมืองใหม่ ฉะเชิงเทรา-พัทยา-ระยอง และระบบสาธารณูปโภค น้ำ-พลังงาน-ขยะ เมื่อรวมทั้ง 4 กลุ่มแล้ว จะเป็น 15 โครงการหลักที่เป็นภารกิจต้องพัฒนาในพื้นที่อีอีซี

อย่างไรก็ตาม 5 โครงการหลัก คือ โครงการสำคัญที่ต้องเชื่อมโยงกัน จะขาดโครงการใดโครงการหนึ่งไม่ได้ ได้แก่ สนามบินอู่ตะเภา ท่าเรือแหลมฉบัง รถไฟความเร็วสูง อุตสาหกรรมไฮเทคสำหรับอนาคต เช่น รถยนต์ไฟฟ้า และ 3 เมืองใหม่ เพื่อรองรับประชากรจำนวนที่พอเหมาะ ทั้งนี้รัฐบาลได้วางกฎหมายสำคัญ 3 ฉบับ เพื่อสนับสนุนการลงทุนเอกชน ได้แก่ การแก้ไขพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ส่งเสริมการลงทุน โดยมอบ สิทธิพิเศษยกเว้นภาษีนิติบุคคลไม่เกิน 13 ปี จากเดิม 8 ปี และ พ.ร.บ. กองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยยกเว้นภาษีนิติบุคคลไม่เกิน 15 ปี รวมทั้งมีกองทุนเพื่อเพิ่มสิทธิประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการ ช่วยเหลือดอกเบี้ยเงินกู้ และเงินทุนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาและ พ.ร.บ.พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก โดยมีแผนการลงทุนที่ต้องดำเนินการ รัฐบาลลงทุน รัฐร่วมเอกชน รัฐให้เอกชนลงทุน และมีสิทธิ ประโยชน์จูงใจการลงทุนตามที่สำนักส่งเสริมการลงทุน หรือ ปิไอไอ ได้เต็มที่ตามกองทุนเพิ่มความสามารถ ในการแข่งขัน สิทธิประโยชน์การพัฒนาเมือง โรงพยาบาล โรงเรียนนานาชาติ ที่อยู่อาศัย เช่าที่ดินราชพัสดุ อนุมัติเข้าทำ งานได้ 5 ปี

นอกจากนี้อีอีซียังเป็นยุทธศาสตร์ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในประเทศและเป็นยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงโดยตรงกับยุทธศาสตร์ชาติสอดคล้องกับแนวทางไทยแลนด์ 4.0ที่ใช้แนวทางการดำเนินงานแบบประชา รัฐ คาดหวังให้เป็นการยกระดับ (สปริงบอร์ด) ของการลงทุนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (อีอีซี) ได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อทำหน้าที่ชักจูงการลงทุนอุตสาหกรรมเป้าหมายจากทั้งนักลงทุนไทยและต่างประเทศเพื่อดึงการลงทุนเข้ามา ยังระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก ในการขับเคลื่อนนโยบายอุตสาหกรรม 4.0 ที่เป้าหมายระยะยาวของรัฐบาลในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจประเทศ ซึ่งเชื่อมั่นว่าอีอีซีจะเป็นกลไกสำคัญในการที่จะก่อให้เกิดการลงทุนครั้งใหญ่ของไทยอีกครั้ง ดังนั้น ในอนาคตอีอีซีจะเป็นส่วนขยายสำคัญของกรุงเทพมหานคร ทำให้กลายเป็น “มหานคร เต็มรูปแบบ” รองรับประชากรรวมกัน 25 ล้านคน เช่นเดียวกับมหานครของต่างประเทศ อาทิ โตเกียว เชียงไฮ้ โซล และอินชอน เป็นต้น (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาค ตะวันออก : <https://www.eeco.or.th>)

ดังนั้น จากปัญหาของภาคอุตสาหกรรมและการผลิตไทยที่มีบทบาทเป็นเพียงผู้รับจ้างผลิตและประกอบ ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้การวิจัยพัฒนาไม่สามารถนำไปสู่เชิงพาณิชย์ ได้ ขาดกลไกในการ เชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาและผลิตในเชิงอุตสาหกรรม ตลอดจนปัญหาแรงงานที่มีไม่ สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม รวมถึงการที่ประเทศไทยเริ่มก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุล่วงอย่างรวดเร็ว ซึ่ง หากไทยยังคงอยู่ ในสภาวะแบบนี้ต่อไป สุดท้ายแล้วพื้นที่การแข่งขันของไทยจะถูกจำกัด และยังคงติดอยู่กับดับ

ประเทศรายได้ปานกลาง จึงจำเป็นที่ไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่ประเทศที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในระดับสูงขึ้น ดังที่ รัฐบาลริเริ่มโครงการโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor หรือ EEC) บน พื้นที่ 3 จังหวัดคือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง และได้กำหนด 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อเป็นทิศทาง ในการนำพาประเทศไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง แต่หากจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องมีการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งมีใช้เพียงแต่การพัฒนาเทคโนโลยีให้เท่าทันทิศทาง เทคโนโลยีโลกเท่านั้น แต่ไทยต้องมีเทคโนโลยีของตัวเองที่อยู่บนพื้นฐานศักยภาพของประเทศ เช่น เทคโนโลยี ทางด้านการเกษตร อาหาร และชีวภาพ หรือกล่าวได้ว่า อนาคตของการขับเคลื่อนประเทศต้องอยู่บนฐานนวัตกรรม (ความรู้และปัญญา) แทนที่การขับเคลื่อนด้วยการลงทุนเพื่อการผลิตจำนวนมาก โดยการนำนโยบายการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเจตจำนงค์ของรัฐบาลต่อไป (ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก : <https://www.eeco.or.th>)

ด้วยที่มาของปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลสำเร็จในการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ 2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ และเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสำเร็จในการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบผลสำเร็จการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ
2. ทราบปัญหาและอุปสรรคจากการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ
3. นำผลการศึกษาเสนอให้แก่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ที่มีความรู้ในเรื่องที่ศึกษานี้เป็นอย่างดี จำนวน 22 คน ทำให้ข้อมูลมีน้ำหนัก มีความน่าเชื่อถือ และถูกต้อง

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) มีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เป็นโครงการพัฒนาพื้นที่

ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกที่ต่อยอดมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard และเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน ตามยุทธศาสตร์ “ไทยแลนด์ 4.0” โดยรัฐลงทุนเพื่อยกระดับพื้นที่ภาคตะวันออก 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ให้กลายเป็น “World-Class Economic Zone” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ ยกกระดับพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของภูมิภาค อำนวยความสะดวกในการลงทุนแบบครบวงจร สนับสนุนอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง ส่งเสริมการพัฒนาเมืองและสภาพแวดล้อมเมือง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญ เพราะการดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ให้ประสบผลสำเร็จสูงสุดได้ ต้องอาศัยกลไกความร่วมมือทุกมิติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐ คือ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ASEAN Economic Community (AEC) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ และขับเคลื่อนโครงการ EEC ประเทศไทยให้ก้าวสู่การเป็น “ไทยแลนด์ 4.0”

3. บทบาทและการสนับสนุนของชุมชนและกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นมีความจำเป็น ถือเป็นหัวใจสำคัญในการผลักดันการพัฒนาพื้นที่ EEC เพราะชุมชนและกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นถือเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงการ ซึ่งบทบาทและการสนับสนุนที่เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การรวมกันเป็นกลุ่มศึกษาการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC Watch) เพื่อผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนในการดำเนินโครงการ EEC สร้างการสื่อสารจากชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไปสู่ภาครัฐ ทั้งยังช่วยสื่อสารเกี่ยวกับโครงการ EEC ระหว่างภาครัฐกับประชาชนอีกด้วย

4. มาตรการทางกฎหมายและสิทธิประโยชน์ทางภาษีมีความเกี่ยวข้องและสำคัญ ต่อการดำเนินโครงการ EEC เป็นอย่างมาก เพราะแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์และนโยบายของรัฐบาลโดยแท้จริงในการดำเนินโครงการดังกล่าว ทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นต่อฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาชนในพื้นที่ซึ่งมาตรการทางกฎหมายและสิทธิประโยชน์ทางภาษี ถือเป็นกลไก/เครื่องมือสำคัญที่จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในพื้นที่ EEC และกระตุ้นให้เกิดการลงทุนจากต่างชาติ โดยเฉพาะนักลงทุนจากประเทศจีนและยุโรปที่ให้ความสำคัญเรื่องมาตรการทางกฎหมายและสิทธิประโยชน์ทางภาษีค่อนข้างมาก

5. สถานะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี มีความสำคัญต่อโครงการ เนื่องจากสถานะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี จะผลักดันให้เกิดการค้า การลงทุน ตลอดจนอุตสาหกรรมใหม่ๆ และเกิดการจ้างงานในพื้นที่จำนวนมาก ในขณะที่การเมืองมีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนของภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ เพราะนโยบายภาครัฐมีความสำคัญกับการลงทุนภาคเอกชน

6. ผลประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการนำโครงการไปปฏิบัติ คือ โครงการพัฒนาระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เป็นโครงการใหญ่ที่สำคัญในแง่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของไทย สร้างการจ้างงาน สร้างฐานภาษีใหม่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ดึงดูดนักท่องเที่ยว และสร้างฐานรายได้เพิ่ม ทั้งยังเป็นการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ให้กับพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ ในขณะที่เดียวกันก็ก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมามากมาย อาทิ ความต้องการในการเดินทางและขนส่งสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น การปั่นราคาที่ดินให้สูงขึ้น กลุ่มคนรายได้ต่ำในพื้นที่ไม่มีที่ดินทำกิน น้ำแล้ง มลพิษทางอากาศ สัตว์ป่าอพยพออกจากถิ่นที่อาศัย เป็นต้น

7. ความสำเร็จจากการนำโครงการนี้ไปปฏิบัติ คือ ความสำเร็จของการดำเนินโครงการในปัจจุบันนี้มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาใน 3 มิติ คือ (1) Connectivity (ความมั่นคง) (2) Inclusivity (ความมั่งคั่ง) และ (3) Sustainability (ความยั่งยืน) การดำเนินการในโครงการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน

(PPP) สามารถดำเนินการได้ตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดให้บริการศูนย์ซ่อมอากาศยานและศูนย์ฝึกทางการบิน (MRO) ในพื้นที่อุตะเภา เปิดใช้ดิจิทัลพาร์ค เปิดให้บริการรถไฟฟ้าความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน และขยายสนามบินอยู่ และเปิดใช้โครงการท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 และการขยายท่าเรือมาบตาพุด ส่วนความคืบหน้าด้านการลงทุนของภาคอุตสาหกรรมนั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงเดินทางชักจูงส่งเสริมการลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย และพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 (พ.ร.บ. EEC) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2561

8. ปัญหาและอุปสรรคในการนำโครงการไปปฏิบัติ คือ การนำโครงการ EEC ไปปฏิบัติที่ผ่านมาประสบปัญหาและอุปสรรคในเรื่องปัญหาหลัทางสิ่งแวดล้อม ตลอดจนแนวทางการป้องกันแก้ไขที่ดี กฎหมาย EEC ไม่ตอบโจทย์และเอื้ออำนวยต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค ขาดความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน การพัฒนาด้านต่างๆ เป็นไปอย่างแยกส่วนและกระจายผลของการขาดการบูรณาการ ก่อให้เกิดผลกระทบด้านต่างๆ ตามมา อาทิ ปัญหาการขนส่งและการจราจร การอพยพแรงงานต่างด้าว ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาขยะ ปัญหาเรื่องไฟฟ้าและน้ำประปา ปัญหาค่าครองชีพสูง ปัญหาผังเมือง ปัญหาระบบราชการและการปกครองท้องถิ่น ปัญหาการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการให้ประชาชนรับทราบของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนการก่อกวนของผู้ที่ไม่ประสงค์ดีในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

1. ควรเปิดรับฟังความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาพื้นที่
2. ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. ควรส่งเสริมการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความสามารถทางเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น
4. ควรสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ให้เกิดขึ้นกับภาคอุตสาหกรรมของไทย
5. ควรสร้างอาชีพเสริมและจัดตั้งกองทุนเพื่อดูแลประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ
6. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ
7. ควรเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ EEC อย่างโปร่งใสและตรงไปตรงมา
8. ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า
9. ดูแลรักษาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเกษตรซึ่งถือเป็นรากฐานทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการประเมินผลการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ
2. ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ
3. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ไปปฏิบัติ
4. ศึกษาความเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ที่อยู่โดยรอบระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก(EEC)

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก : <https://www.eeco.or.th>)
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน : <https://www.boi.go.th/th/index>
- Jacop ,Charles E. (1966). **Policy and Bureaucracy**. Prince, N.J. : D. Van Nostrand Charles
- Easton, David. (1953). **The Political System An Inquiry in to the State of Political Science**.
New York : Alfred A. Knorf.
- Greenwood, William T. (1965). **Management and Organizational Behavior Theories : An
Interdisciplinary Approach**. Ohio : South Western.
- Gunn, Lewis A. (1978). **Why is Implementation so Difficult, Management Service in Government**.
- Van Meter and Van Horn. (1975). **The Policy Implementation Process : A Conceptual Framework**.
Administration and Society. Vol. 6, No. 4, February.
- Pressman, J. L. & Wildavsky, A. (1973). **Implementation**. (2 nd ed). California: University of California.
- Sharkansky, Ira. (1970). “**The Political Scientist and Policy Analysis : An Introduction**,” in Policy
Analysis in Political Science, ed. Ira Sharkansky .Chicago : Markham Publishing Company.